

Državni izpitni center

P 2 0 2 A 1 0 3 1 3

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2020. augusztus 24., hétfő

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Moderirana različica

1. FELADATLAP

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
1	1	♦ interjú	
	1	♦ publicisztikai	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
2	2	♦ Pl.: időszerű esemény bemutatása, tájékoztatás, stílusrétegek keveredése (tudományos és társalgási), idegen szavak használata, dialógusos forma, a médiában jelenik meg stb.	Egy dolog említéséért 1, két dolog említéséért 2 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
3	1	♦ Mert megmászta a volt Szovjetunió öt, 7000 méter feletti csúcsát.	
	1	♦ szponzorpenzből és/vagy tartalékaiból és/vagy előadásokért kapott pénzből	Két dolog említéséért jár az 1 pont.
	1	♦ a meghalt hegymászótársairól	
	1	♦ folytatja a hegymászást, több időt tölt a családjával (pl. állatkertbe mennek, villamosoznak)	Két dolog említéséért jár az 1 pont.
Összesen	4		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
4	2	♦ Pl.: nem akarta cserbenhagyni társait, amikor megszületett első gyermeke; nem utazott haza, hanem velük együtt megmászta a kitűzött csúcsot; a gyerek születésének ténye tartotta benne a lelket, erőt kapott a hírtől; a kislánya lebegett a szeme előtt, az volt a célja, hogy épségben érjen haza	Vagy ue. másképpen. A teljes, lényegre törő válaszáért 2, a kevésbé lényegre törő, de még elfogadható válaszáért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
5	1	♦ Katmandura/Nepál fővárosára	
	1	♦ az álmára	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
6	1	♦ I	
	1	♦ H	
	1	♦ H	
	1	♦ I	
	1	♦ Helyesen: Egy baleset következtében <u>jobb/egyik</u> lábát elvesztette.	
	1	♦ Helyesen: <u>Magyarországon</u> született a lánya. vagy <u>Nepálban tartózkodott, amikor megszületett a lánya.</u>	
Összesen	6		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
7	1	♦ amputál	
	1	♦ rehabilitáció	
	1	♦ protézis	
	1	♦ idegen	
Összesen	4		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
8	3	♦ egész / ség / es / ebb / ek / ről T K K J J R	Minden két jó megoldás 1 pont.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
9	1	♦ tartottunk	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
10	2	♦ Tartsunk számos előadást hegyi vezetésről!	A teljesen helyes átalakításért 2 pont jár. A felkiáltójelért és a helyes igealakért 1 pont, az átalakított szórendért további 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
11	1	♦ 2	
	1	♦ 4	
	1	♦ 5	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
12	1	♦ szememre	
	1	♦ haszon	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások	
13	4	Szó	Szófaj	Minden helyes megoldásért 1 pont jár.
		egyszerű	♦ melléknév	
		♦ első	sorszámnév	
		♦ hogy	alárendelő kötőszó	
		ez	♦ mutató névmás	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
14	1	♦ elvesztése	
	1	♦ érzelmeket	
	1	♦ barátaim	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
15	1	♦ Másfél év kellett a történetek (fizikai és lelki) feldolgozásához.	A helyes átalakításért 1 pont jár.
	1	♦ Olyan úrkomp érkezik, amelynek fedélzetén japán turisták vannak.	A helyes átalakításért 1 pont jár.
	1		A korrekt helyesírásért 1 pont jár.
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
16	5	♦ meghódította, először, félelmeiket, hőssé, férfiak	Minden helyes megoldásért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Szemponatok
17		
Tartalom	5	a műfaji követelményeknek megfelelően fejti ki a véleményét (tématartás, érvelés)
Stílus	2	a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság)
Nyelvhelyesség	3	pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése
Szerkezet	1	a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés
Terjedelem	1	120 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont
Összesen	12	

2. FELADATLAP

1. Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Rakovszky Zsuzsa: A svédek című művének részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a részlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, illetve csak a részlet tartalmát írja le.
2	Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

Pl.: A történet egy meleg nyári napon, iskolai vakációban játszódik. Az iskolaidő csak rejtetten szerepel a szövegben. A szerző egy magányos kislányról ír, aki a labdájával egyedül játszik, a fal a társa a játékban: „Nekidobja a labdáját a falnak, aztán ahogy visszapattan, elkapja”. Szeretne a szomszéd kislánnyal játszani, de őt nem engedik le a gyerekek közé: „Gertikét viszonylag ritkán engedik le az udvarra”. A várakozás a társa a játékban. Közben édesanyját is várja haza: „Vagyis már régen elmúlt fél őt – az anyjának már itthon kellene lennie”.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, illetve rosszul ismerteti az elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az elbeszélésmódot.
2	Jól, teljességre törekedve ismerteti az elbeszélésmódot.

Pl.: A szövegrészlet egyes szám harmadik személyben íródott, rejtett párbeszédnek szerepelnek benne. Ezekkel a mondatokkal a szerző felidézti a két gyerek közti beszélgetések tartalmát. Ezeket a részmondatokat/mondattöredékeket a szerző zárójelbe és idézőjelbe teszi. A részlet elsősorban a kislány töprengéseiről és vágyairól szól. A történéseket és az őt körülvevő világot az ő nézőpontjából látjuk.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja a két kislányt: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy kislány bemutatása 3-3 pont
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a kislányt.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a kislányt.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan mutatja be a kislányt.
3	Árnyaltan, teljességre törekedve mutatja be a kislányt.

Pl.: A labdázó kislány neve nem hangzik el a történetben. Édesanyja sokat dolgozik, most is túlórázik: „Tegnap ugyan nem mondta, hogy ma túlórázni fog”. Ma is reggel óta egyedül van. A kislány magányos, vágyik arra, hogy legyen játszótársa: „Reggel óta egyedül van: küzd a kísértéssel, szeretne fölmenni az emeletre, és becsöngetni Gertikéékhez”. Valószínű nincsen testvére. Gertikénél jobban tanul: „Gertikének szemlátomást több időre van hozzá szüksége, mint neki, hogy elkészítse a házi feladatát”. Iskolai vakáció van, játékkal tölti a napot.

Gertikét féltik. Nem engedik a többiek közé, nem akarják, hogy utcagyerekekkel lógjon: „mert azt mondja anyukám, csak az utcagyerekek lógnak egész nap kinn az udvaron”. Féltik a ruháját is: „mert csak összekoszolnám magam”. Gertike és a kislány olyankor beszélgetnek, amikor Gertikét kiengedik az erkélyre. Gertikének van testvére is: „nem szereti, ahogyan ilyenkor mosolyognak rá, különösen a nagylány”. A labdázó kislánynál gyengébben tanul.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, milyen szerepet játszik a két édesanya a kislányok személyiségének alakulásában: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a két édesanyát.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a két édesanyát.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan mutatja be a két édesanyát.
3	Árnyaltan, teljességre törekedve mutatja be a két édesanyát.

Pl.: A labdázó kislány édesanyja sokat dolgozik, gyakran túlórázik: „Vagyis már régen elmúlt fél őt – az anyjának már itthon kellene lennie, hacsak nem túlórázik”. Az édesanya munkája miatt a kislány sokat van egyedül. Gertike édesanyját a kislány és Gertike közti párbeszéd jeleníti meg: „mert azt mondja anyukám, csak az utcagyerekek lógnak egész nap kinn az udvaron”. Gertike édesanyja vélhetően többnek tartja magukat a környezetükben élőknel.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megfogalmazza, mi a labdázó kislány legfőbb vágya: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kislány vágyait.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a kislány vágyait.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan elemzi a kislány vágyait.
3	Árnyaltan, teljességre törekedve elemzi a kislány vágyait.

Pl.: A kislányok szeretnek játszani. A történet főszereplője magányosan játszik, játszótársra vágyik. A szövegben meglehetősen részletes leírás szerepel a labdajátékról: „Egyszer, kétszer, sokszor. Már vagy tízedszer fog bele a labdaiskolába, de mindig elrontja”. A labda a falra pattan, s onnan vissza. A kislány vágya az lenne, hogy ne a fallal kelljen játszania. Szeretné, ha Gertike lejönné az udvarra: „még mindig azt reméli, Gertike talán magától is kijön, legalább az erkélyre”.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	A szövegrészletből kiindulva kifejti véleményét arról, mi a szerepe a játéknak a gyermekek életében: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fejt ki véleményét a kérdésben.
1	Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésben.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésben.
3	Jól, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésben.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám az állásfoglalás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Saját tapasztalatai alapján megfogalmazza, miért vágyik az ember társra: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem foglal állást a kérdésben.
1	Felszínesen foglal állást a kérdésben.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően foglal állást a kérdésben.
3	Jól, meggyőzően foglal állást a kérdésben.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

2. A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Grecsó Krisztián: A leskelődők boldogsága című novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem vagy rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, illetve csak a részlet tartalmát írja le.
2	Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

Pl. A falun élő szülők – fiuk hívására – meglátogatják a városban élő felnőtt gyereküket: „Apám tíz éve nem mozdult ki a faluból”; „Igazából vendégségbe hívom”. A fiú programot szervez számukra: megmutatja új lakását, elviszi őket a bevásárlóközpontba: „Elvittem őket a plázába, azt hittem, jó ötlet”; „Nem is látta még a lakásunk, ahol élünk”.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, illetve rosszul ismerteti az elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az elbeszélésmódot.
2	Jól, teljességre törekedve ismerteti az elbeszélésmódot.

Pl.: Az író egyes szám első személyben meséli el a történetet. Az apát csak megidézi. Az apa mondatai idézőjelben szerepelnek a szövegben. A szöveg egy pontján édesanyja szavait is feleleveníti, aki a férjében lévő feszültséget próbálja oldani. A mű két helyszínen (lakás, bevásárlóközpont) játszódik, a szülői ház és az apa munkája emlékekben van jelen.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja az apát és a fiút: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy szereplő bemutatása 3-3 pont
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a szereplőt.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szereplőt.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan mutatja be a szereplőt.
3	Jól, teljességre törekedve mutatja be a szereplőt.

Pl.: A fiú a városban él, már eltávolodott a falu világától, ahol gyermekkorát töltötte. Szívesen és büszkén hívja szüleit, hogy nézzék meg a lakásukat. Igyekszik az édesapjának valami érdekeset mutatni, ezért viszi el a plázába: „Lássák, merre szalad a világ, és mert nem láttak még olyat”.

Pl.: Az apának a földön végzett munka jelenti az örömet: „Apám tíz éve nem mozdult ki a faluból”; „Akkoriban már csak a növényeket szerette”. A fia városi lakásában majdnem megfullad, hiányolja az udvart, a nagyobb teret: „És nincs kert, nincs hová kilépni”. A bevásárlóközpont világa teljesen idegen tőle, azt túl nagyinak véli. Kisebrendűségi érzése is támad: „itt látják rajtunk, hogy parasztok vagyunk”. Mindkét helyről menekülni szeretne.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja az apa és a fiú világát, rámutat a különbségekre: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg viszonyukat.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a viszonyukat.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan elemzi viszonyukat.
3	Árnyaltan, teljességre törekedve elemzi viszonyukat.

Pl.: A fiút máig bántja, hogy apja a családjánál jobban szerette a két kezével megtermelt paprikát: „*De bennünk nem volt annyi alázat, hogy minket ennyire szeretni lehessen*”. A fiú dühös az apjára, mert az nem akar elmenni a bevásárlóközpontba: „*Mindent lehet, ezt mondtam dühömben*”. Bántja az is, hogy az apjának nem tetszik életük első otthona: „*A lakásunk sem tetszett neki, alacsony a plafon*”. Az apa folyamatosan kötekedik, haragszik a fiára, hogy elvitte a bevásárlóközpontba, semmi nem tetszik neki, hiszen itt semmi sem az ő világa: „*Ez borzasztó, zihálta*”.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megfogalmazza, mitől és hogyan változik meg az apa magatartása: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, illetve rosszul fejt ki a változást és annak okát.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a változást és annak okát.
2	Megfelelően, de kevésbé árnyaltan elemzi a változást és annak okát.
3	Árnyaltan, teljességre törekedve elemzi a változást és annak okát.

Pl.: Az apa – éppen már elmenőben – a kicsi városi lakásban felfedezi az ajtón lévő kémlelőt. Ilyet még sohasem látott. Játszani kezd, a kukucskálás meghozza a jobb kedvét: „*ezt ki kell próbálni, mondta pajkosan, bele kell nézni*”. Ez a gyerekes játék feloldja a feszült helyzetet: maradnak. „*Nem tudom, mikor vette le a dzsekit.*”

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Kifejtje ki álláspontját az „ <i>itt látják rajtunk, hogy parasztok vagyunk</i> ” állításról: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fejt ki véleményét az állításról.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét az állításról.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét az állításról.
3	Jól, meggyőzően fejt ki véleményét az állításról.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megfogalmazza véleményét arról, hogy „ <i>merre szalad a világ</i> ”: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fejt ki véleményét az állításról.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét az állításról.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét az állításról.
3	Jól, meggyőzően fejt ki véleményét az állításról.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi vizsga tantárgyi vizsgakatalógusa alapján értékeljük (helyesírás, nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).